

Vlaamse overheid koopt voor bijna 4 miljoen euro aan kunstwerken voor Collectie Vlaamse Gemeenschap

In 2021 maakte de Vlaamse overheid een uitzonderlijk groot aankoopbudget van 3,98 miljoen euro vrij voor kunstaankopen voor de Collectie van de Vlaamse Gemeenschap. Hiermee kocht ze 281 kunstwerken van 180 kunstenaars. De aankopen zijn bedoeld om de kunstensector toekomstperspectief te bieden tijdens de coronacrisis.

Met deze kunstaankopen geeft de Vlaamse overheid een grote stimulans aan de beeldende kunstsector, die zowel de kunstenaars als de betrokken galeriën rechtstreeks ten goede komt. Van het totaalbudget komt 3,75 miljoen euro uit relancemiddelen en 235.000 euro uit de recurrente middelen. Ter vergelijking: in 2020 was voor de aankopen in het totaal een budget van 150.000 euro beschikbaar.

Een commissie van zowel onafhankelijke curatoren als experts uit de zes Vlaamse musea voor hedendaagse kunst stond garant voor een kwaliteitsvolle selectie. De werken maken nu deel uit van de Collectie van de Vlaamse Gemeenschap en deze musea nemen ze in bewaring. Op die manier worden de werken deel van de museumcollecties waardoor ze getoond kunnen worden aan het brede publiek.

Minister van Cultuur Jan Jambon: *“Heel wat beeldende kunstenaars hadden bij gebrek aan ondernemingsnummer geen recht op steunmaatregelen zoals de culturele activiteitenpremie. Met deze aankopen willen we hen dan ook ondersteunen tijdens deze coronacrisis.”*

De Collectie Vlaamse Gemeenschap bestaat uit meer dan 18.000 werken. Ze moet een volledig en correct beeld geven van de kwaliteitsvolle en internationaal relevante (hedendaagse) Vlaamse kunst. Al sinds 1860 worden er kunstwerken voor verworven en in bewaring gegeven aan openbare instellingen en musea. Naast hedendaagse kunst kocht de Vlaamse Gemeenschap ook al oude kunsten en verschillende soorten erfgoed aan.

281 werken in tal van disciplines

Er werden in totaal 281 kunstwerken van 180 kunstenaars in diverse fases van hun carrière aangekocht. Voor veel kunstenaars is het de eerste keer dat hun werk wordt aangekocht door de Vlaamse overheid.

De werken geven een representatief beeld van de hedendaagse kunstpraktijk met een grote variatie in technieken en disciplines. Het gaat om 54 fotografie-werken, 54 installaties, 44 schilderijen, 43 beeldhouwwerken, 31 tekeningen, 30 videokunst-werken, 19 werken in gemengde media, 4 textielwerken en 2 prenten. Door het uitzonderlijk hoge budget kocht de Vlaamse overheid ook enkele duurdere werken van gerenommeerde kunstenaars aan.

De 6 landelijk ingedeelde musea met een collectieprofiel hedendaagse kunst, M HKA, S.M.A.K., Mu.ZEE, M Leuven, Middelheimmuseum en Fotomuseum Antwerpen, zullen de werken nu in bewaring nemen.

Aankopen tonen tendensen in de hedendaagse kunstpraktijk

In de selectie van werken is de bevestiging en versterking te zien van een aantal tendensen in de kunstpraktijk en het kunstaankoopbeleid van de afgelopen jaren. Zo is er aandacht voor sociale en politieke thema's, identiteit, ecologie, etnisch-culturele diversiteit, een steeds sterkere aanwezigheid van vrouwelijke kunstenaars en een herwaardering van ambachtelijke procedés, zoals textielbewerking of historische fotografische technieken. Opvallend is dat er heel wat werken zijn aangekocht die tentoongesteld kunnen worden in open lucht, meer concreet in het Middelheimmuseum in Antwerpen.

Hieronder lees je per museum telkens over één werk dat een of meerdere van deze tendensen illustreert.

Voor bewaarneming in het Middelheimmuseum werd het sculpturaal werk 'Incomplete Venuses, detours and functions' (2021) van het jonge collectief Mountincutters (°1990/1992) aangekocht. Het oeuvre van Mountincutters put inspiratie uit de connectie tussen de mens en de omgeving waarin hij leeft, ecosystemen van het levende en het levenloze. In het licht van de geschiedenis van de beeldhouwkunst onderzoeken ze de prothese in zijn verschillende gedaanten: als verlengde van het lichaam, als hulpmiddel door de sokkel of drager van een vorm in te zetten, als steun en verlengde van een anders beperkte sculpturale vorm. Dit werk kwam tot stand op gerichte uitnodiging van het Middelheimmuseum om nieuw sculpturaal werk te creëren voor de buitenlucht. Hun project vertrok vanuit een fascinatie voor de onzichtbare onderwereld en opgegraven universele vrouwenfiguurtjes die geïnterpreteerd worden als vruchtbaarheidssymbolen. Ze zijn onlosmakelijk verbonden met de vruchtbare aarde - gebruikt als ondergrond voor de installatie - én als grondstof voor het materiaal van hun glazen venussculpturen op driepikkels. De installatie lukt reflectie uit over de oorsprong van de beeldhouwkunst en over het ideaal van een matriarchale samenleving.

Het werk is **tot midden maart** te bezichtigen in de Hortiflora-tuin van het **Middelheimmuseum**.

Voor bewaarneming in het SMAK werd de installatie 'Red and Blue Barricade' (2017) van Luc Deleu (°1944) aangekocht. Van Deleu ontbrak een recent werk in de Collectie Vlaamse Gemeenschap, hiermee wordt dus een lacune gevuld. Als conceptueel kunstenaar, architect en stedenbouwkundige heeft Luc Deleu al decennialang een prominente plaats in het Belgische kunstenlandschap. Deleus visionaire denken is enorm actueel in de wereld waar we vandaag in leven. Naast de installatie 'Red and Blue Barricade' (2017) worden ook twee 'digital born' prenten aangekocht: 'Barricade' (2016) en 'Terminologie' (2016). Dit ensemble van drie werken vat op een treffende manier zijn associërend denken en verbeelden samen rond beeldende kunst, architectuur, stedelijk weefsel, sociologische en maatschappelijke visievorming. De werken worden in bewaring genomen door het S.M.A.K. dat van deze sleutelkunstenaar ook 'De Laatste Steen van België' (1979) in haar collectie heeft.

Voor bewaarneming in het M HKA werd de installatie 'Gleichgewichtskonstruktion (Das Land mit sechs Parlamenten)' (2014) van Adrien Tirtiaux (*1980) aangekocht. In dit werk uit 2014 vertaalt Tirtiaux op een poëtische en ironische manier de politieke 'constructie' van België, en visualiseert hij hoe de verschillende onderdelen van dit werk door het spanningsveld van hun onderlinge verhoudingen in balans worden gehouden. Vanuit zijn achtergrond als architect wil Tirtiaux met zijn werk de ruimte herdefiniëren. Met strategieën als omkering, omleiding en verplaatsing bevraagt hij de fysieke en socio-politieke structuren die een specifieke ruimte bepalen. Hij stelt fictie boven functie, broosheid boven stevigheid, en onvoltooidheid boven organisatie. Tirtiaux was eerder te gast in tentoonstellingsprojecten van het M HKA en het Middelheimmuseum en is ook met recent werk vertegenwoordigd in de Stadscollectie Antwerpen.

Voor bewaarneming in het M Leuven werden drie schilderij-duo's aangekocht uit de reeks 'Je fais ce que je veux' (2019-2021) van Leen Voet (*1971). Leen Voet breidt haar schilderkunst dikwijls uit met objecten, tekeningen en ruimtelijke installaties. Heldere tonen en een metafysische atmosfeer karakteriseren haar werken. Haar onderwerpen komen voort uit onderzoek, afgeleid van verschillende contexten en tijden, die ze visueel en schilderijmatig vertaalt. Deze reeks schilderijen bestaan uit duo's gebaseerd op een deurelement, waarbij één plaat op een metalen houder losstaat in de ruimte, terwijl de figuranten/personages op een kleiner formaat aan de muur hangen in de nabijheid van het deurschilderij. De titel van elk duo verwijst naar een mogelijke tekst of strofe uit een lied binnen het Franse chanson, met een vaak stereotiepe kijk op het leven en relaties.

Voor bewaarneming in Mu.ZEE werd het videowerk 'Léon Spilliaert' (2021) van Lisa Spilliaert (*1990) aangekocht. In dit werk onderzoekt filmmaker Lisa Spilliaert haar (fictieve) bloedverwantschap met de kunstenaar Léon Spilliaert en de mogelijke bron van haar artistieke identiteit. Is ze door deze verwantschap voorbestemd tot een bestaan als kunstenaar? Is het kunstenaarschap iets dat genetisch wordt doorgegeven? De narratieve structuur van Spilliaert wordt opgehangen aan een aantal rap-gedichten, die de filmmaker zelf in de film performt. Door voor deze vorm te kiezen legt ze parallellen en contrasten bloot tussen de vrije identiteitsconstructie in rap en de sterk gereguleerde structuur van de genealogie. Al deze lijnen culminereren in een bevreemdende ontmoeting tussen Lisa en Léon Spilliaert, waarbij de absurditeit van deze geprojecteerde verlangens op het verleden naar boven komt.

Lisa Spilliaert werd als filmmaker eerder al ondersteund door het VAF. Deze eerste aankoop voor de collectie van de Vlaamse Gemeenschap bevestigt haar in haar positie als beeldend kunstenaar.

Voor bewaarneming in het FOMU werd het fotografisch werk 'Transit (Ford-Site en Zwartberg)' uit 2017-2018 van Kristof Vrancken (*1982) aangekocht. Kristof Vrancken is op zoek naar een ecologische en duurzame kunstenaarspraktijk. Hij kiest resoluut voor natuurlijke alternatieven in plaats van de klassieke chemicaliën voor de ontwikkeling van foto's. In 'Transit' grijpt hij terug naar de anatype, een oud fotografisch procedé waarbij emulsies van planten of bessen gebruikt worden. Bepaalde planten zijn uitgelezen indicatoren voor vervuiling. De aanwezige

vervuiling in de plant komt ook in de emulsie én in de print terecht. Zo krijgen Vranckens landschapsbeelden een verontrustende ondertoon, ondanks hun romantische en esthetische uitzicht. Transit verwijst enerzijds naar de vele veranderingen die het landschap rondom Genk heeft ondergaan. De opkomst van de industrialisering en mijnbouw ging gepaard met de langzame verdwijning van het oorspronkelijke heidelandschap. Anderzijds is 'Transit' ook de naam van een type bestelwagen dat in de Genkse Fordfabriek geproduceerd werd. Toen die in 2012 definitief zijn deuren sloot bleef er opnieuw een onbestemd vervuild gebied en sociale malaise achter. De prints zijn gemaakt met emulsies van planten en bessen vanop de locatie van de foto. Op die manier ontstaat er een directe relatie tussen het landschap en zijn fotografische representatie. Ook Kristof Vrancken was nog niet vertegenwoordigd in de Collectie Vlaamse Gemeenschap.